

רשימות וסקירות

ועידת פיסגה וסיכוייה

אין כיקצה משאננות יפה לבסחון המדינה. כלל זה חל כמובן אף על מעצמה גדולה כארצות-הברית, וכבר נימנו וגמרו רוב מדינאים לסכם את חומרת המצב בהנחה, כי "מעז יצא מתוק", ומאכזבות הקליעים הבין-יבשתיים וה"ספוטניקים" הסובייטיים תבוא התעוררות רבה לאמריקה. התעוררות זו היא שתסייע בידה להדביק את המעצמה המתחרה במזרח גם מבחינה צבאית טהורה וגם מבחינה מדעית-טכנולוגית כאותם השטיחים המסויימים שבהם סכנת הכשלון גדולה ביותר.

אפילו כן, אין חומרת המצב תלויה במצב הצבאי והטכנולוגי בלבד אלא גם במצב המדיני והדיפלומאטי. שאם נקבל כנתינתה את אמירתו הידועה של קלאוזביץ, שהדיפלומאסיה אינה אלא המשכת המלחמה בדרכי שלום, הרי שאין "חלל ריק" בשטח הדיפלומאטי, כשם שלא ייתכן חלל ריק במערכות המלחמה. יתר על כן, התקדמות הטכנולוגיה והמדע גרמו לכך, שעוד מעט לא יהיה חלל ריק לא רק על פני כדור הארץ אלא גם בין הכוכבים והמולות. על כרחך אתה למד, שאין לדחות פעולה דיפלומאטית דחופה רק מטעם זה שאין היא נוחה לצד הנידון בשעה זו. אמנם, מיקוח מתוך חולשה כלשהי קשה ממיקוח מתוך חוסן, אבל פעמים ההימצעות ממיקוח קשה מזה ומזה.

עצם ההודאה של מק-מילן, שיש הכרח שהמערב יגיע לידי הסכם מירוק נשק עם רוסיה, כמות שהסכמה לצדקת הטענה של האופוזיציה בבריטניה הטוענת להפסקת ניסויי טצצת המימן מיד וללא-תנאי, אשר לסענתה העיקרית השניה של האופוזיציה, שהבטיסים האמריקניים בבריטניה ופצצות המימן של חיל האוויר האמריקני עלולים לסכך את בריטניה במלחמה אסומית "אמריקנית". הבלית מק-מילן את "זכות-הויטו" השמורה לממשלת בריטניה בנידון השימוש בקליעים האטומיים מבטיסה.

כאן אנו עדים שוב להתעלמות המדינאים הבריטים באחרים מן המציאות המלחמתית הטכנולוגית החדישה, שהרי לפני ימים מעטים הרגיש המלומד האטומי הידוע, פרופ' איזידור ראבי את גודל הסכנה הנקושה שבמלחמת-תגמול אטומית-מימנית. התקפת פתע של אויב בפצצות מימן על מרכזי החיות וההתגוננות של ארה"ב עלולה למונע ניהול פעולת תגמול מאורגנת מן המרכז, ותצויר שעת חירום שבה תהא ההכרעה, אם לפעול בפצצות מימן או בקליעי מימן, נתונה בהכרח, מחמת החורבן הבלתי של המרכז, בידי מסקדי בסיס קליעים או אף בידי מפקד אוירון יחיד. לא קשה לשער גודל התקלה של הכרעה נתונה בידי יחידים ברג נמוך באופן יחסי בסולם הצבאי וללא דרג בסולם הארצות, שאין בידם כל הנתונים הדרושים להכרעה שקולה

גבולות החלוקה משנת 1947: "כל מה שידוע לי על שמועות אלה הוא מה שקראתי בעתונות. כבר השיבוני פעם לשאלה זו בהפגותי את השואל אל העמדות הידועות שנקטו שני הצדדים בנידון הסכמי שביתת העסקי, ולא הוספתי או שום הערה משלי. זוהי זכותה וגם חובתה של מזכירות א"ם לשים לב לרקע ולעמדת הצדדים. והרי זה רחוק מאוד מכל נקיסת השקפה עצמית כיצד הפתור בעיה זו. ועיקר תשובתי בראשיתה: איני יודע בעניין זה אלא מה שקראתי בעתונים". מתשובה זו משתמע הרצון הברור לראות בדרישת הערבים לחזור לתכנית החלוקה ולגבולות החלוקה ולגייס לצורך זה את תמיכת הסובייטים נסיון מחודש מצד הערבים להתחזיר לקדמותם הצעת הסדר שבוסלה על ידס הם, ואין זו אלא ראיה מרהורי לבם, שדבר אין לה עם המציאות או עם מידת האובייקט ביות הצדק העשויה להביא שלום לחלק עולם מסוכסך זה. וכורך שאמרה שרת החוק הישראלית לכתב-חוק אחד: "איני רוצה להאמין שבריה"ם תומכת בדרישת הערבים לחזור אל גבולות החלוקה. כשאני לעצמי הנני בטוחה שצדד כזה לא יביא שלום כי אם סכסוכים חדשים למורח התיכון".

אשר לשלום צודק במורח התיכון העיר המזכיר: "יש לי חלומות משלי בנידון זה. אך לעתים רחוקות אני משתף מישהו בחלומותי". ואין תימה בדבר: בסופו של חשבון מתחר לו למזכיר הכללי של א"ם שאינו מייצג, במובן ידוע, אלא "מושג מופשט גרידא" — את "משפחת העמים הבינלאומית ולא מרכזכח ממשי משלה".

"ועידת הסולידאריות" בקאהיר

בסוף השנה האזרחית נעלה בקאהיר ועידת הסולידאריות האפריקנית-אסייתית, שבה גונתה מדינת ישראל בכל החריפות, הידועה מועידת באנונג שמלפני שנתים. והבול הוא רק בה, שבעוד אשר ועידת באנונג יצגה ממשלות ומדינות באפריקה וכאסיה, הרי משתתפי ועידת קאהיר ייצגו

ולא הסמכות וההכנה הדרושות לכך. מסעם זה, ומסעמים אחרים, אמר מרופ רֶאָבִי, הסכנה גדולה הרבה מכפי שמתארים אותה. והנה, גם ההנחה, שבמקרה התקפת אויב תהא דרושה הסכמה כללית לפעולות תגמול אטומיות של כל הממשלות התברות ב"נאט"ו, או לפחות של שתי הממשלות הנוגעות בדבר במישורין: אמריקה והארץ שהבסיס המסויים נתון בתוכה, אינה עולה לכאורה בקנה אחד עם תנאי המציאות המלחמתית-הטכנולוגית החדשה. האומנם תהא שהות לוואשינגטון ליסול רשות לפעולות תגמול מכל ממשלה וממשלה חברות "נאט"ו במקרה שתותקף הבריה האמריקנית, או בסיסי האוויר האמריקניים באשר הם שם? האומנם אין פירושו של "שחיזון זכויות הויט"ו, שעליו דיבר מקמילן בענין בסיסי הקליעים, ערובה לשיחוק ולא לשיחוק פעולה בן בעלי הברית?

מכע האמרישילד

מסעו של מזכיר הא"ם, מר האמרשילד, למורח התיכון, פעם לירדן ולישראל, ופעם למצרים, הוכתר בהצלחה יחסית. במסיבת העתונאים שכינוס בשבוע נתן כמה חשובות לשאלות, שעם כל הסתום שבהן, כדרכו מאו, גילה מקצת מדעותיו על כמה בעיות השנויות במחלוקת בין ישראל לערב. בעניין שהותו של חיל א"ם ברצועת עזה ואפשרות התזרחו, אמר: "ישנם פנינים שהם בבחינת קבועים ועומדים ואינם מצריכים דיון מיוחד. הפצרת הצביעה בעד התקציב לחיל הא"ם לשנת 1958. לפנינו שנה ארוכה שבה עלולים להתארע דברים שונים. אין מי שמוכן לדון במצב העלול להתפתח כעבור שנה ויותר". — מדבריו אלה משתמע למחות שנאצר לא העלה כל דרישה להחזרת חיל-המשלוח של א"ם מרצועת עזה בשעת ביקורו זה של המזכיר הכללי בקאהיר, ושארין המזכיר הכללי חושש להעלאת דרישה כזאת מצידו בעתיד הקרוב.

חשובה עוד יותר מעניינת ניתנה על ידו לשאלה בדבר השמועות על "שיבה אל

ולא להיגרף בו יחו עם שאר קציני כנופיותו. העובדה שהמפלגה הקומוניסטית במצרים עודנה בחזקת איטור ואף לא הנומנה לאותה ועידה (כשם שלא הנומנו הקומריניסטים הישראליים, מסעם אחר כמובן), עובדה שמעלים אותה שרידי יידישו של הדיקטטור המצרי שבמערב כדי ללמד על טוהר כחנותיו, כבר חולה מזמן לעשות רושם על יודעי דבר בחאשינגטון.

מדינת ישראל, שלא נרתעה בפני איומי באנוונג והחלטותיה העוינות של משתתפיה הרשמיים, וזאי שלא תירחע מפני איומיהם והחלטותיהם הפררעביות הקיצוניות של משתתפי ועידת קאהיר הבלתירשמיים. אפילו כן אין להקל ראש בנוק התעמולתי ובתקלה ליחסי ציבור הזכוכים בהחלטות האנטי-ישראליות (ובעוד הפליטים הערבים) שנת-קבלו באותה ועידה. אמנם, מדינת ישראל פרצה בשנתיים האחרונות את טבעת ההסגר הברידות הבינלאומית גם באירופה (על ידי הידודות הדהוקה עם צרפת) וגם באסיה (כורמה) ובאפריקה (גאנה, ליבריה) גם מכחינה דיפלומטית וגם מבחינה כלכלית. אך מאמציה עודם בראשיתם והאויב חזק, ואף אמצעי הלחץ שבידו שונים הם ורבים. האדיר שבהם הוא כמובן איום הנפס והחרם הכלכלי שהתפשט לאחרונה גם באיזור המפרץ הפרסי. אך מדינות ערב אינן בוחלות מלי-השתמש גם באיומים ובאמצעי לחץ שונים אחרים. ברור כי החלטות קאהיר תמשנה בידם מכשיר גוסף להבל באינסרטים של מדינת ישראל ככל אשר תמצא ידם. באי כוח המזרח הקומוניסטי הושיטו כמובן יד עזרת בויעדה לפעולה המדינית העוינת נגד ישראל. אנו רשאים להניח, כי בשוכם לארצותיהם לא ייקנסו ולא ייענשו בשל כך ולא יושמו במאסר על ידי ממשלותיהם. וכן אנו רשאים להניח כי עובדה זו תשמט בידי ממשלות אלה הוכחה נוספת להחופש המשטר הדעות בארצות אלה...

יצחק עברי

בעיקר רק את עצמם, כלומר קבוצות ויחידים "יוצאי דופן" מארצות לא-קומריניסטיות שונות, ונציגי ארצות הקומוניזם האסייתי, בכללן אסיה הסובייטית וסין הקרימוניסטית, שייצגו את מדינותיהם במידה כה מוצלחת עד שהשתלטו כמעט לחלוטין על הוועידה כולה ונתנו לה חנות של "ועידת שלום" קומוניסטית לכל פרטיה ודקדוקיה. אמנם, המצרים ניסו להשמיע את קול "הצייטראליזם הפוויטיבי" של נאצר ואף סירבו לקבל את התקציב הסובייטי להקמת המשרד החדש של הארגון האפריקאניסטי, שמרכזו יהיה בקאהיר. אך מלבד החיתור הסובייטי על ההשתתפות בתקציב זה — לא השיג נאצר דבר, אם לא זכיא בחשבון את העובדה, שהפיק תועלת תעמולתית ופירסומית מוועידתם של חמש מאות צירים מארבעים ארצות. זעקת ה"גייטראליזם החד-יובי" שלו הפכה עד מהרה ל"קול דממה דקה", ואילו המחאות נגד "האימפריאליזם המערבי" ונגד ישראל המשמשת כ"מקפצה" לאימפריאליזם זה, גברו והלכו עד שהיו להתקפה בלתי מרוסנת ובלתי מוסתית על הדימוקראטיות המערביות ועל אמריקה בראשן.

המסקנות המתבקשות מוועידה זו הן ברורות למדי: הברזותיו של נאצר על גישושי דרך בכיוון המערב לחוד והמעשים לחוד. אפילו אם יש שמץ של כנות בכל אותן שמועות שהוא מפיץ על רצונו העז להיחלץ ממלתעות הדוב הסובייטי, לבל ישעצגו כשסע את הגדי, הישיגיו בשסח זה הם עלובים למדי וכמעט מגוחכים ובוועידת הסולידאריות בקאהיר הופננה אולת ידו בצורה גלויה לעין כל.

הידיעות שפורסמו בעתוני ארה"ב על נסיון "להסתיר" את הוועידה בשולי הגליון של "אהראם" ושאר עתונים מצריים רשמיים הן בגור נתמה קלושה. גם אם יוכח שנאצר כבר חושש באמת פון ייגרף בשטפון התע-מולה הקומוניסטית, אין מי שיוכיח לנו כי עזר כוחו עמו לעמוד בפני השטפון הזה